

בענין הטעמים שיש לעשות חזרת הש"ץ

הטעם המבואר במחבר

אנשי כנסת הגדולה תיקנו, שהש"ץ יחזור את התפלה. וטעם התקנה מבואר במחבר, כדי שאם יש אחד שאינו בקי בתפלה, ואינו יודע להתפלל, יצא ידי חובתו אם יקשיב לתפלתו של הש"ץ מתחלה ועד סוף, ודוקא מי שלא בקי בתפלה, אבל מי שבקי אינו יוצא ידי חובת תפלה אפילו מקשיב לתפלת הש"ץ מתחלה ועד סוף. ואפילו אם כל המתפללים בקיאים בתפלה, מכל מקום תקנו חז"ל שיש לש"ץ לחזור את התפלה כדי שלא לבטל תקנה זו, שאולי יהיה מקום שאחד לא ידע להתפלל ויצא ידי חובתו על ידי שמיעת התפלה מהש"ץ, כך מבואר במחבר.

עוד טעמים על פי נגלה ועל פי סוד

ובדברי הפוסקים מצאנו עוד טעמים על פי נגלה מדוע תיקנו חזרת הש"ץ: א. כדי לומר קדושה, שהוא מצות עשה של נתקדשתי. ב. לענות מודים דרבנן שיש בזה מצוה. ג. כדי שהכהנים ישאו את כפיהם ד. שמי שלא כיון בתפלתו בלחש, יכול לתקן זאת על ידי שיקשיב ויכון לתפלתו של הש"ץ. ד. על פי הירושלמי, שבכל ברכה צריך המברך שישמע אחר את ברכתו, ויענה אמן, ועל ידי חזרת הש"ץ עונים אמן ויוצאים בכך גם הציבור וגם הש"ץ. כל זה טעמים על פי נגלה. אבל על פי הסוד יש בחזרת הש"ץ סוד גדול, שתפלה של חזרת הש"ץ, היא גבוהה יותר מתפלה של לחש, והיא מגיע למקום גבוה יותר שאין החיצונים יכולים לאחוז בה, ויש ביחוד של תפלה בלחש וביחוד של חזרת הש"ץ שני סוגי יחודים.

והטעם שלא גילו לנו חז"ל טעמים אלו, כיון שכך הם כל תקנות חכמים שלא גילו לנו את כל הטעמים, במיוחד לא טעמים של סוד, כמו שכתב הגר"א שיש להזהר במים אחרונים גם בזמן הזה שאין חשש של מלח סדומית, כיון שעל פי סוד יש סוד גדול למים אחרונים וכן בהרבה דברים.

הטעם שצריך הש"ץ להתפלל קודם תפלה בלחש

והנה הטעם שבעל תפלה צריך קודם להתפלל בלחש, מבואר בשולחן ערוך כדי שיסדיר את תפלתו קודם לכן, וכל זה רק לכתחלה, אבל אם לא התפלל אדם תפלה בלחש, יכול להיות ש"ץ ולהתפלל תפלה של קול ולחש ביחד, וכתב הרמ"א שזה יעשה רק בשעת הדחק, כיון שתקינו לכתחלה שיקדים להתפלל בלחש.

בשעת הדחק האם מותר להתפלל מיד חזרת הש"ץ

ולאור המבואר יש טעם גדול בנסתר שלא להתפלל יחד תפלה בלחש ובקול, כיון שהוא מערב על פי סוד שני דברים. ומכל מקום, מי שהוא חיוב כגון יארצייט וכדו', מקילין לו שיתפלל חזרת הש"ץ אפילו שלא התפלל קודם בלחש.

מתי ראוי לכתחלה להתפלל בלחש יחד עם חזרת הש"ץ

כמו כן במקום שיש מניין מצומצם, ויש חשש שלא יהיו תשעה שיקשיבו לחזרת הש"ץ ויהיה ברכה לבטלה, שאם אין תשעה שומעים חזרת הש"ץ קרוב הדבר להיות ברכה לבטלה, לכן פסק הרב אהרונסון זצ"ל בשו"ת ישועת משה, שמוטב לקחת בעל תפלה שלא התפלל בלחש שיחזור את התפלה, שאז לא יהיה ברכה בטלה אפילו שאין תשעה ששומעים ברכותיו, כיון שהבעל תפלה עוד לא התפלל בלחש, וזו היא תפלתו.